

قاسم جبعلی

تحلیلگر مسائل بین‌الملل

انتخابات اخیر عراق از سوی دادگاه عالی این کشور مورد تایید قرار گرفت و به‌رغم اعتراضات جریانات عموماً نزدیک به ایران تغییر چندانی در نتایج آن پدید نیامد. اگر چه هنوز برای چگونگی و ترکیب حکومت جدید همچنان باید منتظر ماند، چرا که تجربه انتخابات گذشته نشان می‌دهد که الزاما این طرف پیروز نیست که نخست‌وزیر و ترکیب دولت را تعیین می‌کند بلکه ائتلاف‌های جدید داخل مجلس و مداخله بازیگران صاحب نفوذ داخلی و خارجی نقش به‌مراتب تعیین‌کننده‌تری داشته و احتمالاً به‌هم نیز خواهند داشت. نگاهی سریع به تاریخ عراق، حکایت از آن دارد که تشکیل کشور عراق با جغرافیای سیاسی فعلی محصول فرآگرد داخلی و خواست یا اراده مردمی متحد و یک جامعه سیاسی همگون و منسجم نبوده است و در شرایط عادی سه جامعه بزرگ عراق یعنی جامعه یا طوایف و قبایل شیعه، جامعه اهل سنت یا طوایف و قبایل سنی مذهب، جامعه کرد یا قوم کرد، چندان علاقه‌ای به همزیستی در کنار هم نداشته‌اند. شیعیان از دیر باز و خصوصاً از دوران صفویه به بعد پیوستگی و چسبندگی بیشتری با ایران داشته‌اند. کردها هم که قومی ایرانی‌تبار و بخشی از فرهنگ و تمدن ایرانی به‌شمار رفته و غیر عرب هستند، از دیرباز در آرزوی تشکیل کشور مستقل کردی روزگار می‌گذرانند و تقسیم خود را در بین چهار کشور همسایه را کمتر برتابیده‌اند. در واقع تشکیل کشور عراق و همین‌طور همسایگان عمدتاً عرب آن نتیجه توافق و مداخله دو قدرت استعمارگر وقت یعنی بریتانیا و فرانسه بوده است و جوامع سه‌گانه حاضر در این جغرافیا هر کدام نزدیکی و همبستگی بیشتری با اقوام و طوایف کشورهای همسایه و آن طرف مرزهای آن داشته و دارند و به عبارتی اقوام تقسیم شده و فرامرزی محسوب می‌شوند. حاصل آنکه تشکیل عراق را نمی‌توان محصول روند ملت-دولت دانست و روند تبدیل آن به یک دولت-ملت مدرن تلاشی هست که طی سال‌های پس از استقلال و عمدتاً از سوی حکومت‌های آن کشور و با اهداف خاص مشخصاً قومی و طایفه و یا مذهبی حاکمان هر دوره صورت گرفته است. نکته دیگر آنکه شاید بنا به اهداف خاص حکومت وقت بریتانیا حکومت عراق به طایفه اقلیت سنی که حدوداً ۲۰ درصد جمعیت عراق را تشکیل می‌دهد سپرده شد و شیعیان و کردها نقش و جایگاه چندان مؤثری در ساختار سیاسی و قدرت در عراق نداشتند. حتی سال‌ها کودتای حزب بعث نیز به‌رغم این حزب، حزبی سکولار و غیر مذهبی ولی قوم‌گرای بود و ایده آن تشکیل کشور عربی عراق بود باز هم شیعیان‌که از نظر قومی عرب محسوب می‌شوند جایگاه و تعیین‌کننده‌ی در حکومت و ساختار تصمیم‌گیری نداشتند. قوم کرد که اساساً از قدرت کنار گذاشته شده و در تمام آن دوران در حال جنگ و گریز با دولت مرکزی بود. به‌جرات می‌توان گفت یکی از اشتباهات تأثیرگذار آمریکا همین مسئله از بین بردن ارتش عراق و تشکیل ارتشی جدید بود که ریشه بسیاری از ناآرامی بیست سال اخیر ناشی از این اقدام ارزیابی شده و باعث گردید عراق پس از صدام حسین فاقد یک نهاد غیر طایفه‌ای و غیرمذهبی گردد. به این ترتیب باید گفت که نقطه عطف و تحول در عراق جدید بعد از شکست عراق در اشغال کویت با مداخله نظامی آمریکا آغاز می‌گردد. اعمال منطقه پرواز ممنوع در جنوب، یا به عبارتی در منطقه کردنشین و شیعه‌نشین فضای تنفس و بازی برای این دو جامعه کنار گذاشته شده ایجاد کرد و حاکمیت اقلیت سنی را به شدت تضعیف نمود. ساختار سیاسی و قانون اساسی عراق اگر چه فرمتی دموکراتیک غیرقومی و غیرمذهبی دارد اما بر اساس تفاهم صورت گرفته شیعیان‌که ۶۰ درصد جمعیت عراق را به خود اختصاص داده و قوم اکثریت را تشکیل می‌دهند، ریاست قوه مجریه و دولت را به دست آوردند. کردها بیست ریاست جمهوری و برخی از پست‌های کلیدی و به‌اهل سنت تنها سخنگویی مجلس و تعدادی از وزرا رسید. در نتیجه حاکمیت از سلطه جامعه اهل سنت خارج شد. واضح است این وضعیت با رضایت جامعه سیاسی و سران قبایل سنی عرب تبار صورت‌نگرفته است. بلکه باز هم با کمک فشار بیرونی و محصول مداخلات فراملی است. نه تنها جامعه اهل سنت و عرب عراق بلکه کشورهای سنی مذهب و خصوصاً عرب عراق با این تحول همراهی و همدلی نداشته و بعضاً هم همچنان ندارند.

سخن روز

شرایط احتمالی توافق برجام

ادامه از صفحه اول / به تولید بیشتر و رشد اقتصادی می‌انجامد. اکنون خط‌فقر نزدیک به یازده میلیون تومان است و تعیین عددی کمتر از این میزان نشان از آن دارد که نه می‌دانند فقر چیست و نه خط‌فقر چیست امری که نشان از عدم انسجام و هماهنگی تیم اقتصادی دولت، وزرا و مسئولان دارد. تورم بالای ۴۰ درصد است و افزایش ۱۰ درصدی حقوق کارمندان باعث مشکلات بیشتر برای کارکنان دولت خواهد شد در صورتی که ۴۰ درصد قدرت خرید و ارزش پولمان کم شود. با ۱۰ درصد افزایش حقوق نمی‌توان امید به بهبود وضعیت کارکنان داشت. درحقیقت ۳۰ درصد کاهش پیدا خواهد کرد که به مشکلات، گرفتاری‌ها، محدودیت و کاهش درآمد و کوچک‌تر شدن سفره مردم در سال آینده در صورتی که وضع به همین منوال باشد، منجر خواهد شد. از طرفی برخی افراد که اگر نخواهیم به آنها معروض و وابسته‌بگوییم باید بگوییم که ناگاه هستند، مردم را به دو سال صبوری به منظور حل مشکلات اقتصادی فراموش می‌خوانند. درحالی‌که هیچ منتظری حکم نمی‌کند اجازه دهیم مردم دو سال فشار و فقر بیشتر را تحمل کنند که ممکن است وضع بهتر شود. باید هر تصمیمی که گرفته می‌شود به نفع مردم باشد و دولت مجاز نیست که مصالح و منافع مردم را قربانی یکسری ایده‌های غیرمنطقی و غیرمعمول خود کند.

حشمت... فلاحت پیشه در گفت‌وگو با «آرمان‌ملی»:

«مذاکره ایران و آمریکا»

با واقع بینی در دسترس است

◀ در دنیای امروز دشمنان نیز با هم مذاکره می‌کنند

◀ توافق با ایران بایدن را از چالش‌های انتخاباتی دور می‌کند

◀ در بودجه سال آینده ایران توجه پنهان به پول نفت وجود دارد

◀ دولت احیای برجام را به یک عامل جدید اختلافی

در کشور تبدیل نکند

◀ باید مراقب بازی‌های مرزور در وین باشیم

◀ احتمال توافق بیشتر از عدم توافق است

◀ تعلل باعث می‌شود طرف‌های جدیدی

در برجام ساخته شود

◀ روسیه‌ها از طولانی شدن چالش هسته‌ای ایران

بهره می‌برد

آرمان‌ملی – احسان انصاری: این روزها خبرهای خوشایندی از روند مذاکرات وین به گوش می‌رسد و اخبار غیررسمی بیانگر نزدیک شدن مواضع ایران و کشورهای غربی برای رسیدن به توافق است. در چنین شرایطی سخنانی اخیر مقام معظم رهبری درباره اینکه در مقطعی می‌توان با دشمن مذاکره کرد نیز گشایشی راهبردی برای دیپلمات‌های ایران برای رسیدن به توافق ایجاد کرده است. باین‌وجود پای کره جنوبی و عربستان نیز به روند مذاکرات باز شده است. اینکه زمان توافق به چه میزان نزدیک است و آیا اصلاً توافقی صورت خواهد گرفت و منافع بازیگران مختلف در روند مذاکرات فضای مذاکرات را به چه صورت ترسیم خواهد کرد موضوعاتی است که «آرمان‌ملی» در گفت‌وگو با دکتر حشمت...فلاحت پیشه تحلیل‌گر روابط بین‌الملل بررسی کرده است. فلاحت پیشه معتقد است: «هن معتقدم زمان رسیدن به توافق نزدیک است هرچند عوامل برهم زنده توافق به اسامی مختلف فعال هستند اما این توافق نزدیک است. برجامی که شکل می‌گیرد نیز مانند برجامی که در دولت روحانی شکل گرفت نیز باید برای همه قابل احترام باشد. انتظاری که از دولت رئیس‌جمهوری وجود دارد این است که احیای برجام را به یک عامل اختلافی جدید در کشور تبدیل نکند و از آن در راستای همگرایی و وحدت ملی استفاده کند.» در ادامه ما حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

خبرهایی که این روزها در باره روند مذاکرات وین منتشر می‌شود نسبت به گذشته امیدبخش‌تر است و این امیدواری به وجود آمده که طرفین به سمت توافق نهایی حرکت کنند. آیا این خوش‌بینی واقعی است و چه میزان احتمال توافق وجود دارد؟

مجموعه تحولات نشان می‌دهد که نگاه واقع‌بینانه بر فضای مذاکرات و پرونده هسته‌ای ایران غالب شده است. البته این اتفاق باید در گذشته رخ می‌داد که به دلایل مختلف رخ نداد. اینکه مقام معظم رهبری در سخنان اخیر خود عنوان کردند امکان مذاکره با دشمن وجود دارد نکته مهمی است. واقعیت این است که همه طرف‌های برجام ساخته و پرداخته ایران است و تعلل بیش از اندازه باعث خواهد شد که طرف‌های دیگری نیز ساخته واقع‌بینانه به موضوع هسته‌ای دو طرف اصلی دارد که ایران و آمریکا هستند. این دو طرف نیز با هم دشمن هستند و در دنیای امروز دشمنان نیز با هم مذاکره می‌کنند. قرار نیست کشورهای متخاصم همواره با هم بجنگند. از جمله ویژگی‌های هزاره سوم این است که جنگ برای کشورهای جهان به‌عنوان آخرین راهکار به‌شمار می‌رود. شرایط امروز مانند قرن گذشته نیست که به اولین گزینه‌ای که فکر می‌شد جنگ بود. به‌صورت مشخص در سال ۲۰۱۱ میلادی آمریکایی‌ها دیکر وارد هیچ جنگی نشدند. به همین دلیل نیز امروز از کسی که درباره گزینه‌های روی میز صحبت می‌کند به‌عنوان یک بلوف سیاسی یاد می‌شود. اگر ایران و آمریکا واقع‌بینانه به موضوع نگاه کنند امکان مذاکره بین دو دشمن به وجود می‌آید.

اگر این اتفاق در گذشته نیز رخ داده بود طرف‌های جدیدی به برجام اضافه نمی‌شد.

چه اتفاقی رخ داد که طرف‌های جدیدی به برجام اضافه شد؟

طرف‌هایی مانند سه کشور اروپایی و چین و روسیه که در گذشته به‌عنوان کشورهای واسطه شناخته می‌شدند در شرایط کنونی برای خود منافع برجانی قائل هستند. دلیل اصلی اینکه برجام از متن اصلی خود گسترده‌تر شد و مسائل مختلفی درباره آن مطرح شد منافع طرف‌های دیگر به‌جز ایران و آمریکا بود که هر کدام برای خود منافع برجانی تعریف کردند. از زمانی که ایران و آمریکا متن‌های متقابل خود را ردوبدل کردند و این متن در نهایت به یک متن اصلی تبدیل شد تا مذاکره صورت بگیرد چراغ‌های سبز در وین روشن شد و میزان چراغ‌های سبز نسبت به چراغ‌های قرمز افزایش پیدا کرد. تکاپویی که امروز از سوی برخی از دیگر طرف‌های برجام مشاهده می‌شود و حضور کشورهای مانند عربستان بیشتر از آنکه یک نشانه منفی باشد یک نشانه مثبت است. نشانه‌ای از اینکه در شرایط کنونی امکان توافق بیش از عدم امکان توافق است. در چنین شرایطی کشورهای که منافع آنها به نوعی دیده‌نشده مواضع متعارضی را مطرح می‌کنند. اینکه در چنین شرایطی چه باید کرد از اهمیت زیادی برخوردار است.

◀ در چنین شرایطی ایران باید چه رفتاری از خود بروز دهد؟

در گذشته بنده از یک توافق موقت و آتش‌بس موقت صحبت کرده بودم. قبل از اینکه مذاکرات اخیر در وین آغاز شود بنده پیشنهادی دادم مبنی بر اینکه طرفین یک آتش‌بس را شکل دهند. در چنین شرایطی ایران نباید برنامه هسته‌ای جدیدی را آغاز کند و باید برخی بازرسی‌های هسته‌ای را بپذیرد و از سوی دیگر آمریکا نیز بخش‌هایی از تحریم‌ها مانند انسداد مالی را بردارد تا زمینه برای یک توافق فراهم شود. امروز از این مرحله عبور کرده‌ایم و کاری که بهتر بود انجام شود در نهایت انجام نشد و در شرایط کنونی طرفین به دنبال یک توافق هستند. مسائلی که تحت عنوان یک توافق موقت دوساله مطرح شده قابل قبول نیست.

همه طرف‌های برجام منافع خود را دنبال می‌کنند. روسیه از جمله کشورهای است که بیش‌ترین بهره‌ر از طولانی شدن چالش هسته‌ای ایران برده است. این کشور اکنون یازده سال در تکمیل نیروگاه اتمی بوشهر تأخیر داشته است. نیروگاهی اتمی بوشهر از نظر آژانس انرژی اتمی در معرض خطر قرار نداشت اما روسیه به دلیل حساسیت‌های آمریکا و کشورهای غربی تکمیل نیروگاه بوشهر را به تأخیر انداخته است. بدون تردید در تاریخ روسیه طولانی‌ترین پروژه خارجی این کشور پروژه نیروگاه هسته‌ای بوشهر بود. من معتقدم در شرایط کنونی نیز منافع روسیه در راستای توافق ایران و آمریکا بر سر برجام نیست. نگاه روسیه به ایران یک نگاه خاک‌ریز گونه است و اگر این خاک‌ریز برداشته شود روس‌ها خود را بدون هیچ خاک‌ریزی در مواجهه با غرب و آمریکا خواهند دید. به همان میزان که آمریکا عجله دارد چالش‌های منطقه‌ای روسیه را پشت‌سر بگذارد به همان میزان روسیه عجله‌ای برای رسیدن به توافق ندارد.

این وضعیت درباره روسیه نیز وجود خواهد داشت؟
همه طرف‌های برجام منافع خود را دنبال می‌کنند. روسیه از جمله کشورهای است که بیش‌ترین بهره‌ر از طولانی شدن چالش هسته‌ای ایران برده است. این کشور اکنون یازده سال در تکمیل نیروگاهی اتمی بوشهر تأخیر داشته است. نیروگاهی اتمی بوشهر از نظر آژانس انرژی اتمی در معرض خطر قرار نداشت اما روسیه به دلیل حساسیت‌های آمریکا و کشورهای غربی تکمیل نیروگاه بوشهر را به تأخیر انداخته است. بدون تردید در تاریخ روسیه طولانی‌ترین پروژه خارجی این کشور پروژه نیروگاه هسته‌ای بوشهر بود. من معتقدم در شرایط کنونی نیز منافع روسیه در راستای توافق ایران و آمریکا بر سر برجام نیست. نگاه روسیه به ایران یک نگاه خاک‌ریز گونه است و اگر این خاک‌ریز برداشته شود روس‌ها خود را بدون هیچ خاک‌ریزی در مواجهه با غرب و آمریکا خواهند دید. به همان میزان که آمریکا عجله دارد چالش‌های منطقه‌ای روسیه را پشت‌سر بگذارد به همان میزان روسیه عجله‌ای برای رسیدن به توافق ندارد.

یا توجه به شرایط موجود آیا می‌توان در کوتاه‌مدت انتظار داشت توافق بین ایران و کشورهای غربی صورت بگیرد؟ در صورتی که چنین اتفاقی رخ بدهد بر دانشن تحریم‌های ایران چندین زمان بر خواهد بود؟
تلاش دولت بایدن این است که توافقی صورت بگیرد که امکان اجرایی شدن داشته باشد. هیچ توافقی در آمریکا بدون استفاده از اختیارات استثنایی اجرایی رئیس‌جمهور در مقابل کنگره نهایی نخواهد شد. زمانی تحریم‌ها مورد راستی ارزیابی قرار می‌گیرد که تحریم‌ها معطل‌شانوی‌ای که توسط کنگره ایجاد شده به حالت تعلیق دربیاید. در شرایط کنونی حضور دموکرات‌ها در کنگره به این رویکرد کمک می‌کند که رئیس‌جمهور با موانع جدی در این زمینه مواجه نشود. انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا در آینده بر گزار خواهد شد و طبیعی است که دموکرات‌ها اکثریت خود را در کنگره از دست بدهند. به همین دلیل رئیس‌جمهور آمریکا به‌خوبی به این نکته‌اعان دارد که در صورتی که توافق با ایران صورت بگیرد دیگر این موضوع برای وی به یک چالش انتخاباتی تبدیل نخواهد شد. به همین دلیل بایدن تلاش خواهد کرد با مرتفع کردن این چالش عملاً به مشکلات دیگر آمریکا بپردازد.

باز شدن پای کره جنوبی به مذاکرات به چه معناست؟ آیا جز موضوع پول‌های بلوگه‌شده ایران، کره جنوبی نقش دیگری نیز در مذاکرات خواهد داشت؟
در این زمینه دو اتفاق مثبت و منفی رخ داد که نشان‌دهنده بازیگری مرزور برخی بازیگران در وین است. اتفاق نخست حضور کره جنوبی در مذاکرات است که من این اتفاق را مثبت ارزیابی می‌کنم و معتقدم حضور این کشور در مذاکرات به معنای این است که مذاکرات به آزاد شدن پول‌های بلوگه‌شده ایران نزدیک شده است. نکته حائز اهمیت این است که بیش‌ترین میزان از پول‌های بلوگه‌شده ایران در کره جنوبی قرار دارد. باین‌وجود کره جنوبی تلاش می‌کند از اختلاف بین ایران و آمریکا منافع خود را تأمین کند. در ایران شرایط کنونی یک بازار ۸۵ میلیونی در ایران وجود دارد که شرکت‌های کره‌ای این بازار را از دست داده‌اند. این در حالی است که بخش اعظم زیر ساخت‌های پالایشگاه‌ها و دیگر تأسیسات کره جنوبی بر بنیاد نفت و میعانات گازی ایران شکل گرفته است. به همین دلیل در ماجرای تحریم‌ها، کره جنوبی نیز آسیب‌دیده است. این آسیب‌ها باعث می‌شود کره جنوبی نیز به دنبال این باشد که برجام زودتر به نتیجه برسد و مشکل تحریم‌ها از بین برود. اتفاق دیگری که در روند مذاکرات رخ داد حضور کشور عربستان برای طرح دغدغه‌های منطقه‌ای بود که اتفاقی مرزور بود و من آن را منفی ارزیابی می‌کنم. بدون تردید این موضوع که بازیگران منطقه‌ای در موضوع هسته‌ای ایران و مذاکرات پیرامون آن دخالت داشته باشند از ابتدا جز خطوط قرمز ایران بوده و

کره جنوبی تلاش می‌کند از اختلاف بین ایران و آمریکا منافع خود را تأمین کند. در ایران شرایط کنونی یک بازار ۸۵ میلیونی در ایران وجود دارد که شرکت‌های کره‌ای این بازار را از دست داده‌اند. این در حالی است که بخش اعظم زیر ساخت‌های پالایشگاه‌ها و دیگر تأسیسات کره جنوبی بر بنیاد نفت و میعانات گازی ایران شکل گرفته است. به همین دلیل در ماجرای تحریم‌ها، کره جنوبی نیز آسیب‌دیده است. این آسیب‌ها باعث می‌شود کره جنوبی نیز به دنبال این باشد که برجام زودتر به نتیجه برسد و مشکل تحریم‌ها از بین برود. اتفاق دیگری که در روند مذاکرات رخ داد حضور کشور عربستان برای طرح دغدغه‌های منطقه‌ای بود که اتفاقی مرزور بود و من آن را منفی ارزیابی می‌کنم. بدون تردید این موضوع که بازیگران منطقه‌ای در موضوع هسته‌ای ایران و مذاکرات پیرامون آن دخالت داشته باشند از ابتدا جز خطوط قرمز ایران بوده و

کره جنوبی تلاش می‌کند از اختلاف بین ایران و آمریکا منافع خود را تأمین کند. در ایران شرایط کنونی یک بازار ۸۵ میلیونی در ایران وجود دارد که شرکت‌های کره‌ای این بازار را از دست داده‌اند. این در حالی است که بخش اعظم زیر ساخت‌های پالایشگاه‌ها و دیگر تأسیسات کره جنوبی بر بنیاد نفت و میعانات گازی ایران شکل گرفته است. به همین دلیل در ماجرای تحریم‌ها، کره جنوبی نیز آسیب‌دیده است. این آسیب‌ها باعث می‌شود کره جنوبی نیز به دنبال این باشد که برجام زودتر به نتیجه برسد و مشکل تحریم‌ها از بین برود. اتفاق دیگری که در روند مذاکرات رخ داد حضور کشور عربستان برای طرح دغدغه‌های منطقه‌ای بود که اتفاقی مرزور بود و من آن را منفی ارزیابی می‌کنم. بدون تردید این موضوع که بازیگران منطقه‌ای در موضوع هسته‌ای ایران و مذاکرات پیرامون آن دخالت داشته باشند از ابتدا جز خطوط قرمز ایران بوده و

کره جنوبی تلاش می‌کند از اختلاف بین ایران و آمریکا منافع خود را تأمین کند. در ایران شرایط کنونی یک بازار ۸۵ میلیونی در ایران وجود دارد که شرکت‌های کره‌ای این بازار را از دست داده‌اند. این در حالی است که بخش اعظم زیر ساخت‌های پالایشگاه‌ها و دیگر تأسیسات کره جنوبی بر بنیاد نفت و میعانات گازی ایران شکل گرفته است. به همین دلیل در ماجرای تحریم‌ها، کره جنوبی نیز آسیب‌دیده است. این آسیب‌ها باعث می‌شود کره جنوبی نیز به دنبال این باشد که برجام زودتر به نتیجه برسد و مشکل تحریم‌ها از بین برود. اتفاق دیگری که در روند مذاکرات رخ داد حضور کشور عربستان برای طرح دغدغه‌های منطقه‌ای بود که اتفاقی مرزور بود و من آن را منفی ارزیابی می‌کنم. بدون تردید این موضوع که بازیگران منطقه‌ای در موضوع هسته‌ای ایران و مذاکرات پیرامون آن دخالت داشته باشند از ابتدا جز خطوط قرمز ایران بوده و

تلاش دولت

بایدن این است که

توافقی صورت

بگیرد که امکان

اجرایی شدن

داشته باشد. هیچ

توافقی در آمریکا

بدون استفاده

از اختیارات

استثنای اجرایی

رئیس‌جمهور

در مقابل کنگره

نهایی نخواهد

شد

معتقدم زمان رسیدن به توافق نزدیک است هرچند عوامل برهم زنده توافق به اسامی مختلف فعال هستند اما این توافق نزدیک است. برجامی که شکل می‌گیرد نیز مانند برجامی که در دولت روحانی شکل گرفت باید برای همه قابل احترام باشد. انتظاری که از دولت رئیس‌جمهوری وجود دارد این است که احیای برجام را به یک عامل اختلافی جدید در کشور تبدیل نکند و از آن در راستای همگرایی و وحدت ملی استفاده کند.

فرارو

دیاکو حسینی:

فضای برای شکلی از گفت‌وگو

مستقیم با آمریکامی‌شود

یک تحلیلگر مسائل بین‌الملل در ارزیابی روند مذاکرات وین و اینکه آیا شاهد پیشرفت در مذاکرات برای احیای برجام هستیم، اظهار داشت: به نظر می‌رسد حداقل همه طرف‌ها از جمله آمریکا و اروپا این اتفاق نظر را دارند که مذاکرات هر چند با سرعت کم اما در مسیر پیشرفت قرار گرفته است. تا الان یعنی پس از دور هفتم گفت‌وگوها عمده بحث متمرکز بر چارچوب کلی توافق و چارچوب کلی آنچه مذاکرات باید براساس آن حرکت کند بود و ما می‌دانیم که در پایان دور هفتم، این تفاهم بر سر چارچوب کلی و متن مبنا اتفاق افتاده است. دیاکو حسینی گفت: هر چند جزئیات این تفاهم مشخص نیست و دیدگاه‌های مختلفی در رابطه با این متن مبنای گفته شده ولی در هر صورت با لحاظ این موارد، به نظر می‌رسد در دور هشتم یا به عبارتی دور نهم، طرفین وارد جزئیات شده‌اند و ظاهراً پیشرفت‌هایی در حال رخ دادن است. با این حال واقعیت امر این است که آنچه در رسانه‌ها گفته می‌شود طبیعتاً همه طرف‌ها به خصوص طرف ایرانی باید تلاش کنند که جهت گفت‌وگوها را به دلیل پیامدهایی که نامیدی از این مذاکرات می‌تواند ایجاد کند، رو به جلو توصیف کنند. وی افزود: جدای از این مسأله، واقعیت این است که اختلافات بسیار زیادی پیش‌رو قرار دارد؛ به خصوص اینکه جزئیاتی که امروز در کار گروه‌ها مورد بحث قرار می‌گیرد، حساس‌ترین و اختلاف برانگیزترین مواردی هستند که حل نشده باقی می‌مانند و راهی که من بعد پیش‌رو خواهیم داشت به مراتب سخت‌تر از مسیری است که تا کنون طی شده است. این کارشناس سیاست خارجی در این مورد که سخنان مقام معظم رهبری می‌تواند حاوی موافقت ایشان با مذاکره مستقیم باشد، عنوان کرد: معتقدم که علت عدم مذاکره مستقیم با آمریکا یک بحث فنی و در پاسخ به اینکه این کشور عضو برجام نیست، بود. باین‌وجود من فکر می‌کنم در عین حال این بیاناتی که مطرح شده می‌تواند در زمانی که اقتضا داشته باشد و مذاکره‌کننده‌ها به این نتیجه برسند که عدم مذاکره مستقیم می‌تواند به بهره‌برداری سایرین یا سنگ‌اندازی و کند شدن بیش از اندازه و مضر مذاکرات منجر شود، در آن صورت ممکن است که بتواند فضای را برای شکلی از گفت‌وگوی مستقیم مهیا کند. بیان کرد: مشخص نیست خاتم هبلی بر چه مواردی تأکید دارند اما نوسدی وجود دارد که دولت آقای بایدن در اجرای تحریم‌هایی که پیش از این در دولت قبلی آمریکا تصویب شده، سخت‌گیری ندارد و به‌رغم اینکه چارچوب مبتنی بر قانون داخلی آمریکا در خصوص تحریم‌ها به قوت خودش باقی است. اجرای آن با مقداری مهمل‌انگاری عمده‌انه انجام می‌گیرد. وی ادعان کرد: این سهل‌انگاری عمده‌انه شاید به این منظور صورت می‌گیرد که دولت فعلی آمریکا اساساً به این مسأله که شدت تحریم‌ها می‌تواند مشوقی برای تغییر رفتار ایران باشد، اعتقادی ندارد. در نتیجه این عدم اعتقاد باعث می‌شود دولت بایدن از سخت‌گیری در اجرای تحریم‌ها کمتر کند تا به‌زعم این کشور مشوق‌هایی را برای ایران ایجاد کند. دیاکو حسینی اظهار کرد: در خصوص سفر هبلی که جنوبی به وین واقعیت این است که طبیعتاً کره برای اینکه بتواند منابع مالی ایران را آزاد کند به یک چراغ سبز از سوی آمریکا نیاز دارد؛ با این حال نکته اینجاست است که مسئول صرفاً تحت تأثیر تحریم‌های یکجانبه آمریکا، منابع مالی ایران را مسدود کرده است که هیچ مبنایی در حقوق بین‌الملل ندارد و صرفاً پیروی از تحریم‌های یک کشور است. طبیعتاً نباید از سوی ایران و هیچ کشوری قابل قبول باشد. وی تصریح کرد: به همین اساس هم آمریکا باید به‌طور مستقل با کره در این زمینه مذاکراتی داشته باشد تا امکان آزادسازی دارایی‌های ایران را فراهم کند و ما هم می‌توانیم در مناسبات دوجانبه همچنان این اقدام را در دستور کار خود قرار دهیم اما دعوت از کره جنوبی ش ضرب‌الاجل مطرح شده اما طرف‌های غربی خطوط فرد و مشخصی روی این موضوع ترسیم نکرده‌اند و دامنه‌ای از انعطاف را باز نگذاشته‌اند و واقعیت امر این است که حتی اگر این نگرانی وجود داشته باشد، توافقاتی که می‌تواند در این مدت بین ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی شکل بگیرد، طبعاً این معادله را تغییر خواهد داد. حسینی تأکید کرد: بنابراین مطرح شدن نگرانی در خصوص زمان عمدتاً این جنبه را دارد که مذاکرات هرچه سریع‌تر به سرانجام برسد و کمتر ناظر بر این است که واقعا فعالیت‌های هسته‌ای ایران تا فوراً به‌ادامه پیدا کند، به نقطه برگشت‌ناپذیر می‌رسد. در عین حال من فکر می‌کنم همه طرف‌ها متوجه هستند که این نوع ضرب‌الاجل تعیین کردن‌ها هیچ کمکی به پیشرفت مذاکرات نخواهد کرد جز اینکه در پایان این ضرب‌الاجل‌های ساختگی، تنش حول محور موضوع مذاکرات افزایش خواهد یافت.

دیدگاه

نگرانی‌های مذاکرات سخت‌وین

ادامه از صفحه یک / ولی در عوض روی نکاتی انگشت بگذارند که به ظاهر ضرری برای ایران نداشته باشد ولی در نهایت منافی منافع کشور باشد. من نمی‌دانم نوشتن این نکات تا چه در دست موفقی اصول کارشناسانه است و هیات ایرانی تا چه حد به آنها و انواع ملاحظاتی دیگر توجه دارد ولی از لابه‌لای این همه حساسیت و نکاتی که همه روزه روزنامه‌نگاران و کارشناسان مشفقانه آرایه می‌کنند یک نکته اساسی هویداست و آن این است که چشم‌هستیم که ۲۰ سال است در این مورد هزینه شده است، نگرانی سخت‌ترین است که مذاکرات شکست بخورد و این بار دلار به ۵۰ هزار تومان برسد و اغنیا و کاسبان تحریم به رقص درآیند و بیویان که اصلی‌ترین قشر آسیب‌پذیر این نتیجه شدن مذاکرات هستند بیشتر به قهقرا بروند و زانوی غمی که در بغل گرفته‌اند را هرگز رها نکنند.